

Almaniyanın Azərbaycandakı səfirliyinin xeyirxah fəaliyyəti

(Əvvəlki səh. 1-də)

Təmsil etdiyiniz ölkədə əlilliyi olan insanların hüquqlarının müdafiəsi sahəsində dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları tərəfindən hansı tədbirlər həyata keçirilir?

Almaniyada əlillərin yaşam tərzinin yaxşılaşdırılması və onların həyata inteqrasiyası üçün mümkün olan hər şey edilir. Məsələn: bizim ölkəmizdə əlillərin rahat hərəkət etmələri üçün yolların bəzi hissələri nisbətən aşağı səviyyədə tikilmişdir. Onlar üçün bu şərait avtobuslarda da yaradılıb. Belə ki, avtobusların pilotlarının nisbətən aşağı olması əlillərin avtobuslara rahat minib-düşməsinə şərait yaradır.

Ölkəmizdə əlil arabası üçün ictimai yerlərdə xüsusi saxlanma yerləri vardır. Qatarda da bu qaydalar var. Əlillərə verilən biletdə qaydalar göstərilir. Beləçdi onu qapının ağzında qarşılıyır, qatara minib-düşməsinə kömək edir. Bu xidmətlər üçün əlavə pul ödənilir. Çünki bu, beləçdinin iş prosesinin bir hissəsidir. Biz bununu insanlara müstəqil həyat tərzini öyrədir və onları cəmiyyətimizin ayrılmaz bir

üzvünə çeviririk. Bu qaydaların həyat tərzinə çox böyük kömək etmiş olur. Almaniyada əlillər üçün nəzərdə tutulan binalar, evlər buradakı kimi iri zallardan ibarət deyil. Bu evlərdə əlil vətəndaş özünə qulluq edir, mətbəxdə yemək bişirir, lazımı gələndə isə kiçik alış-verişlə də məşğul olur.

Mən 7 sayılı ağıldankəm uşaqlar üçün Internat Evinin fəaliyyəti ilə bağlı bir

məqamı xüsusi qeyd etmək istəyirəm. Bu müəssisədə hər qrupda 1 tərbiyəçi var. O, 21 nəfərə qulluq etməlidir. Bu iş iş prosesində çoxlu çətinliklər tələb edir. Almaniyada isə bu sahədə iş tərzini tamamilə fərqlidir.

Yeri gəlmişkən, aprel ayında Almaniyadan Azər-

baycana əlillərə göstərilən xidmətin keyfiyyətini artırmaq məqsədi ilə gəlmiş xüsusi mütəxəssislər bu məktəbdə trening keçirmişlər. Treninq bu sahədə dünyada tanınmış mütəxəssislər olan professor Günter Selbek və onun xanımı Klaudiviya Selbek keçirmişlər. Professor Günter Selbeklə əməkdaşlığımızın söhbətini də sizə təqdim edirik:

Əvvəlcə onu qeyd edim ki, mən ikinci dəfədir ki, Azərbaycana gəlirəm. Mən əvvəllər Almaniyanın mərkəzi hospitallarının birinə 25 il rəhbərlik etmişəm. Həmin hospital yalnız nevroloji və yaxud əlilliyi olan uşaqlar üçün nəzərdə tutulub. Son 5 ildə həyat yoldaşımın birliyi ilə inkişaf etməkdə olan ölkələrə səfər edir və bu sahədə treninqlər keçirirəm.

Azərbaycana növbəti gəlişiminin əsas məqsədi də treninqlər keçirməkdir. Biz digər mərkəzlərdə də

masını üçün hər bir uşağa fərdi yanaşma yolu ilə, xüsusi metodika əsasında öz məsləhət və tövsiyələrimizi veririk. Tərtib edilmiş fərdi plan əsasında məktəbin işçiləri uşaqlarla işləyir və onların bacarıqlarını bərpa edirlər. Biz burada bir çox

işləri həyata keçirməyi nəzərdə tuturuq. Bu məktəbdə 1 daye 25 uşağa xidmət edir. Bu isə reabilitasiya xidmətinin keyfiyyətinə ciddi mənfi təsir göstərir. Buna görə də dayələrin sayı ən azı 2 dəfə artırılmalıdır. Məlumat üçün onu da qeyd edim ki, Almaniyada bu tip müəssisələrdə 6 uşağa 3 daye xidmət edir.

Professor Günter Selbekin həyat yoldaşı, təlimatçı-fizioterapevt xanım Klaudiviya Selbekin dediklərindən:

Mən artıq 30 ildir ki, bu sahədə çalışıram. Hazırda sözügedən layihə çərçivəsində həyat yoldaşımın birgə fəaliyyət göstərirəm. Biz burada həyata keçirilən işlərə ekspert kimi dəstək veririk. Onu da qeyd edim ki, keçən ille müqayisədə bu məktəbdə çoxlu dəyişikliklər bütün uşaqlar gündəlik fəaliyyətə cəlb edilməmişlər. Bu problemin aradan qaldırıl-

mələri üçün treninqlər keçiririk. Lakin əsas fəaliyyət göstərdiyimiz yer bu məktəbdir. Biz ötən il bu məktəbdə bəzi problemlərin olduğunu qeyd etmişdik. Məsələn, məktəbdə bütün uşaqlar gündəlik fəaliyyətə cəlb edilməmişlər. Bu problemin aradan qaldırıl-

Bizimlə bu layihənin gerçəkləşməsində fizioterapevt cənab Sebastyan Qastey də iştirak edir. O, növbəti 6 ay ərzində bu məktəbdə işləri davam etdirəcəkdir.

Redaksiyadan: Həqiqət naminə qeyd etməyə dəyər ki, almaniyalı mütəxəssislərin adçıqkilən məktəbin fəaliyyətindəki çatışmazlıqlarla bağlı səsləndirdikləri iradlar müvafiq dövlət təşkilatlarının məsul vəzifəli şəxslərini ciddi düşündürməlidir.

Doğrudan da, 25 nəfərə 1 dayenin xidmət etməsi fiziki, aqli və mənəvi cəhətdən çox çətinidir. Digər tərəfdən, bizim fikrimizcə, Saray qəsəbəsində yerləşən 7 sayılı ağıldankəm uşaqlar üçün Internat Evinin adı da bir qədər yaxşı səslənir. Bizim fikrimizcə, məktəbin adındakı "ağıldankəm" ifadəsi başqa bir yumşaldıcı uyğun terminlə, məsələn, "aqli və fiziki qüsurlu" ifadəsi ilə əvəz edilməsi məqsəduyğun olardı. Axı, məktəbin məhz bu cür adlandırılması həm valideynlərə, həm də əlilliyi olan uşaqların özünə mənəvi cəhətdən pis təsir edir... Bu, bir qəzet redaksiyası və "Beynəlxalq Əlillər Cəmiyyəti" icimai Birliyi olaraq bizim təklifimizdir.

Tahir Xudiyev, Mələhet Abdullayeva

Ombudsman Aparatında "Əlillərin problemləri və onların həlli yolları mövzusunda "dəyirmi masa" keçirilmişdir

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Fidumə xanım Hüseynova: "Keçirilən hər belə tədbirin səmərəsi böyük olur"

(Əvvəlki səh. 1-də)

Tədbirdə bir sıra səmərəli təkliflər irəli sürülmüşdür. "Əlillərin hüquqları haqqında" Konvensiyadan irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsi istiqamətində səylərin gücləndirilməsi, bu sahədə qanunvericiliyin daha da təkmilləşdirilməsinə dair təkliflərin hazırlanması, təkmilləşdirilmiş məruzələrin Milli Məclisə və Nazirlər Kabinetinə təqdim edilməsi, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin kollegiyasında aidiyyəti dövlət qurumları və qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələrinin iştirakı ilə əlilliyi olan insanların problemlərinə və onların həllinə həsr edilmiş xüsusi iclasların təşkil olunması, həmçinin əlillərin problemlərinin həllinə yönəldilmiş yeni dövlət proqramının qəbul edilməsi, əlillərin fiziki, psixoloji, mənəvi reabilitasiyası və cəmiyyətə inteqrasiyasını təmin etmək üçün sosial işçilərin, psixoloq kadrlarının hazırlanması, könüllülər qismində tələbələrə cəlb olunması, sahibkarların diqqətini bu sahəyə yönəltməklə xeyriyyəçilik əməllərinin təbliğ edilməsi və davamlı olaraq ictimaiyyət arasında maarifləndirmə tədbirlərinin keçirilməsi, xüsusi hüquqi nəşrlərin hazırlanması təklif olunmuşdur.

Axırda kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələrinin çoxsaylı sualları cavablandırılmışdır.

Qəzetimizin əməkdaşı "dəyirmi masa"nın işində iştirak etmiş Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Fidumə xanım Hüseynovadan tədbirə bağlı öz fikrini bildirməyi xahiş etmişdir.

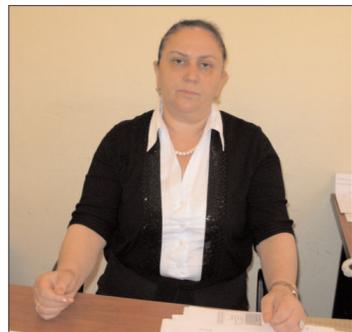
Fidumə Hüseynova 1959-cu il iyulun 9-da Naxçıvanın Nəhrəm kəndində anadan olmuşdur. 1977-1982-ci illərdə M.F.Axundov adına Azərbaycan Pedaqoji Rus dili və Ədəbiyyatı İnstitutunda təhsil almışdır. Təhsil illərində İnstitutun icimai işlərində fəal iştirak etmişdir. 1989-cu ildə Nəsimi Rayon Komsomol Komitəsinin katibi, Nəsimi rayonundakı 16 sayılı məktəbin direktoru, Suraxanı Rayonu Təhsil Şöbəsinin müdiri kimi məsul vəzifələrdə çalışmışdır. 2001-2003-cü illər arası Binəqədi Rayon İcra başçısı, 2005-ci ildən isə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının Sosial-humanitar işlər üzrə müavini, Əməkdar müəllim adına layiq görülmüşdür.

İki ali təhsilli övlad anasıdır.

Fidumə xanımın müsahibəsini oxucularımıza təqdim edirik.

Əvvəlcə bildirim ki, ölkəmizdə əlilliyi olan insanların sosial müdafiəsi, reabilitasiyası, cəmiyyətə inteqrasiyası sahəsində ardıcıl olaraq tədbirlər həyata keçirilir. Azərbaycan dövləti, hökuməti, şəxssən respublikamızın Prezidenti əlillərin hüquqlarının qorunması, onların cəmiyyətə inteqrasiyası sahəsində kifayət qədər hüquqi sənədə imza atmışlar. Digər ictimai təşkilatlar, QHT-lər, yerli icra orqanları, kütləvi informasiya vasitələri də bu vacib məsələni daim gündəlikdə saxlayırlar.

Ombudsman Aparatının bu gün təşkil etdiyi "Dəyirmi masa" da məhz belə diqqətin təzahürüdür. Açıq deyim ki, mən bu tədbirin nəticəsindən çox məmnun qaldım. Bu toplantı qarşısına qoyduğu məqsədə nali oldu. Məruzələr və çıxışların hamısı konkretliyi ilə diqqəti cəlb edirdi. Əlilliyi olan insanların cəmiyyətə inteqrasiyası ilə bağlı hər bir qurum qısa

da olsa hesabat verdi. Təşkilatların biri digərinin gördüyü işlər barədə məlumat aldı. Aldığımız məlumatlar bizə imkan verəcəkdir ki, əlillərin hüquqlarının qorunması və problemlərinin həlli barədə bundan sonra özümüzü daha yaxşı təşkil edək.

Tədbirdə həm dövlət qurumlarının, həm də QHT-lərin nümayəndələri eyni məqsəd uğrunda eyni istiqamətli təkliflər səsləndirdilər. Təbii ki, bütün bunlar bugünkü tədbirdə qarşıya qoyulan vəzifələrin lazımı səviyyədə yerinə yetiriləcəyinə dəlalət edir.

Günün vacib məsələsi olan əlillərin hüquqlarının qorunması və problemlərinin həlli yollarına həsr edilmiş "dəyirmi masa"nın təşkil ediyinə görə Ombudsman Aparatına öz minnətdarlığımı bildirirəm. Hər birimiz insani hissələrə xidmət etməyi sövq edən belə tədbirlərin keçirilməsi olduqca vacibdir. Ümumiyyətlə, fiziki cəhətdən qüsuru olan hər kəsin yanımda özünü narahət hiss etməməsi üçün bütün mövcud imkanlardan istifadə olunmalıdır. Bugünkü tədbirin gəldiyi qonaqda mən bunu hiss etdim.

"Dəyirmi masa"dakı çıxışlarda Azərbaycan dövləti və hökumətinin əlilliyi olan insanlara qayğısı xüsusilə vurğulandı. Çernobil Əlilləri İttifaqının sədri Mirhəsən Həsənov çıxışında qeyd etdi ki, bir sıra ölkələrdə atıq Çernobil əlili anlayışı yoxdur. Bu gün ölkəmizdə Böyük Vətən müharibəsi, Əfqanıstan əlillərinin onların ailələrinin problemləri müzakirə olunursa, belə yüksək səviyyədə münasibət bildirilsə, dövlət və hökumət rəhbərləri tərəfindən ciddi yanaşılırsa, deməli insan amili, xüsusilə də öz sağlamlığını itirmiş əlil insanların cəmiyyətin bir hissəsi sayırlar.

Dövlətimiz bu məsələyə bu qədər ciddi münasibət bəsləyirsə, deməli hər bir məmur da özünün fəaliyyət dairəsində ölkə rəhbərliyinin dəstəklədiyi bu məsələlərə ciddi məşğul olması vacibdir.

Daun Sindromlu uşaqların əl işlərinin bu gün burada göstərilməsi də təqdirəlayiqdir. Daun Sidromlu Şəxslərin Assosiasiyasının rəhbəri Zərifə Məmmədovanın çıxışı da diqqəti cəlb etdi. Nümunəvi və tərbiyəvi bir çıxış idi. Həqiqət xanım həm özünü gördüyü işlər haqqında məlumat verdi və təkliflərini irəli sürdü, həm də bu sahədə dövlət qurumlarının qarşısında duran vəzifələrindən danışdı. Eyni zamanda, dünya təcrübəsində Daun Sindromlu insanların hansı şəraitdə yaşadıklarını bəzəndə məlumat verdi.

Bütövlükdə, tədbirdən çox razı qaldım. Düşünürəm ki, keçirilən hər belə tədbirin səmərəsi böyük olur.

Tahir Xudiyev

Ombudsman Aparatının mətbuat xidmətindən redaksiyaya verilən digər bir məlumat görə isə İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkil (Ombudsman) Elmira Süleymanova Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası (DİA) ilə sıx əməkdaşlıq əlaqələri yaratmışdır. Ombudsman bu Akademiyaya ilə müntəzəm olaraq birgə görüşlər, tədbirlər təşkil edir, həmin təhsil ocağında təhsil olunmuş ixtisasartırma kurslarında insan hüquqları mövzusunda mühazirələr oxuyur.

sətini dövlət qulluqçularına, o cümlədən hüquq-mühafizə orqanlarında çalışan məsul əməkdaşlara çatdırmaq, izah və şərh etmək məqsədilə təşkil olunmuşdu.

Kurs çərçivəsində Konstitusiyaya nəzarətinin mahiyyəti, təşkil və realizəsi, aparılan dövlət islahatlarının müasir problemləri,

gər məsələlərlə bağlı dinləyicilərə ətraflı məlumatlar verilməsi, onların Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Məhkəməsinə təcrübə keçmələrinə şərait yaradılmış, həmçinin maraqlı fikir və məlumat mübadiləsi aparılmışdır.

Həmin kursda respublikanın görkəmli alimləri,

budsman mühazirələr oxumuşlar.

Ombudsman Aparatının Hüquqi maarifləndirmə, elmi analitik, informasiya və beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin Elmi-analitik sektorunun böyük məsləhətçisi Müqəbil Mahmudov dinləyici kimi bu ixtisasartırma kursunda fəal iştirak etmiş və kursu müvəffəqiyyətlə başa vurmuşdur.

Akademiyanın rektoru, professor Seyfəddin Qəndilov dinləyicilərə kursu bitirmələri barədə müvafiq dövlət sənədini təqdim edərək onlara dövlətçiliyimizin inkişafı, daha da möhkəmləndirilməsi, insan hüquqlarının müdafiəsi və təmin olunması sahəsindəki fəaliyyətlərində uğurlar arzulamışdır.

"Əlillər Dünyası"

Ombudsmanın Dövlət İdarəçilik Akademiyası ilə əməkdaşlığı genişlənir

lar" istiqaməti üzrə növbəti kurs öz işini başa çatdırmışdır. Həmin kurs ölkəmizdə həyata keçirilən dövlət siya-

hüquq yaradıcılığının əsas prinsipləri, Azərbaycanda qanunvericilik prosesi və di-

yüksək vəzifəli dövlət məmurları, tanınmış ictimai xadimlər, o cümlədən Om-

Narkomanlığa qarşı mübarizə hər bir vətəndaşın borcudur

Qusarda keçirilmiş tədbirin əsas leytmotivi budur

Aprəl ayının 24-də Qusar rayon mədəniyyət evində "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsi və narkomanlığın yayılması ilə mübarizə üzrə Proqramın (2007-2012-ci illər)" yerinə yetirilməsi məqsədilə yaradılmış narkomanlığa və narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə üzrə dövlət komissiyası işçi qrupu ilə "Dirçəliş" Gənclərin Sosial-Psixoloji Reabilitasiya Mərkə-

zinin birgə tədbiri keçirilmişdir. Tədbirdə qəzetimizin baş redaktoru və "Beynəlxalq Əlillər Cəmiyyəti" İB-nin sədri Tahir Xudiyev də iştirak etmişdir.

Onun sözlərinə görə, Qusar Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini, narkomanlığa qarşı mübarizə üzrə komissiyanın sədri Alif Məmmədov, Narkomanlığa və narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə üzrə Dövlət Komissiyası işçi qrupu rəhbərinin müavini Təvəkkül Həsənov, "Dirçəliş" Gənclərin Sosial-Psixoloji Reabi-

litasiya Mərkəzinin direktoru İslam Baxşəliyev, BMT-nin Azərbaycandakı təmsilçiliyinin ictimai informasiya üzrə nümayəndəsi Envera Selimoviç, Norveçin ölkəmizdəki səfirliyinin nümayəndəsi Riçard Berge, rayon mərkəzi xəstəxanasının baş həkimi İkrəm İskəndərov, Qusar Dövlət Ləzgi Dram Teatrının direktoru Rəhimxan Qaraxanov və başqaları mövzu ətrafında maraqlı və əhatəli çıxışlar etmişlər.

Onlar Proqramda qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsi məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər barədə geniş məlumat vermiş, bə-

şəri bəla olan narkomanlığın yayılmasının qarşısının alınması, gənclər arasında sağlam həyat tərzinin təbliğ olunması, narkomanlığın yaratdığı fəsadlar haqqında gənclərdə düzgün təsəvvürlərin formalaşdırılmasının və ictimaiyyətin diqqətinin narkomanlığa bağlı problemlərin həllinə yönəldilməsinin vacibliyini vurğulamışlar.

Sirr deyil ki, ölkəmizdə HIV-ə yoluxanların sayı məhz narkotik vasitələrdən geniş istifadə nəticəsində artır və bu fakt da çox narahatlıq doğurur. Yetişməkdə olan gənc nəslin diqqətinə başəri bəlanın daha aydın və obrazlı şəkildə çatdırılması məqsədilə sonda Qusar Dövlət Ləzgi Dram Teatrının aktyorları Yalçın Qaraxanov, Kifayət Yusifova, Şəhla Atlixanova və Rəşid Salmanovun ifasında ləzgi dilində narkomanlığın törətdiyi fəaciləri özündə əks etdirən "Cəhənnəmə gedən yol" adlı səhnə əsəri iştirakçılara ləzgi dilində təq-

dim olunmuşdur.

Tədbirdə Rayon Prokurorluğunun, Daxili İşlər Şöbəsinin əməkdaşları və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri, "İctimaiyyətlə Əlaqələrin İnkişafına Yardım" İB-nin sədri Anfisa Şeydayeva da iştirak etmişlər.

Anoloji tədbir Astara rayonunun Pənsər Mədəniyyət evinin xalq yaradıcılığı kollektivi ilə birlikdə Kakolos kənd mədəniyyət evində də keçirilmiş, həmin tamaşa talış dilində tamaşaçılara təqdim olunmuşdur.

Dünyamin Mürsəl